

RP 146/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om att riksdagen skall ge sitt samtycke till åtgärder genom vilka staten kan avstå från sin äganderätt i Kemira Oyj

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen skall ge sitt samtycke till åtgärder genom vilka staten helt får avstå från sitt nuvarande innehav på 56,2 % i Kemira Oyj och i stället får ett innehav på 34,0 % i den nordiska koncern som skall bildas inom den kemiska industrin.

Genom detta arrangemang skapas ett globalt specialkemiföretag. Den nya koncernen har ett synnerligen täckande sortiment av specialkemiprodukter och ett globalt försäljnings- och distributionsnätverk.

Syftet är att sedan fullmakt har erhållits av riksdagen skall de avtal som arrangemanget

förutsätter skrivas under. Sedan konkurrensmyndigheterna har godkänt arrangemanget genomförs en inlösningsoffert som riktas till Kemira Oyj:s övriga aktieägare. Målet är att den nya koncernens verksamhet skall kunna inledas under förra hälften av år 2002.

För ägararrangemang som görs senare föreslås det att riksdagen skall ge sitt samtycke till statsrådets åtgärder genom vilka statens direkta ägarandel och andel av rösterna i det nya bolaget får sjunka under en tredjedel, dock inte under 15 %.

MOTIVERINGAR

1. Nuläget i Kemira

Finska staten äger i detta nu 56,2 % av Kemira Oyj. Kemiras huvudbranscher är kemisk industri, målarfärger och gödselmedel. Kemira har gjort en strategisk linjedragning enligt vilken koncernen koncentrerar sig på de områden där tillväxtutsikterna är lovande och vilka är mindre beroende av cyklerna i ekonomin än i genomsnitt. I enlighet med den strategi som valts har Kemira försökt få till stånd tillväxt i synnerhet i pappers- och cellulosakemikalier, vattenreningskemikalier samt målarfärger. Gödselmedelsproduktionen har utvecklats i riktning mot specialgödselmedel. Kemira har i enlighet med strategin sålt ut den del av pigmenttillverkningen som har visat svag lönsamhet och i fråga om produktionen av kvävegödselmedel pågår försäljningen som bäst.

Den organiska tillväxt som sker via den strategi som stöder sig på specialkemikalier och målarfärger har i praktiken visat sig ta mycket tid och den förbättring av bolagets värde som kan fås genom denna tillväxt ver-

kar ske långsamt. Å andra sidan är Kemiras nuvarande produktsortiment otillräckligt för träförädlingsindustrins behov. Globalt verkar utvecklingen gå i den riktningen att kundföretagen som önskemål har att den som säljer kemikalier skall kunna leverera alla de kemikalier kunden behöver och å andra sidan förutsätts det att produkterna bjuds ut globalt.

Statsrådet har fullmakter att vidta åtgärder genom vilka statens ägarandel och andel av rösterna i Kemira kan sjunka under en tredjedel men inte under 15 %.

1. Bildandet av en nordisk koncern inom den kemiska industrin

Regeringens finanspolitiska ministerutskott godkände i augusti i år det förhandlingsresultat som handels- och industriministeriet och kapitalplaceringsfonden Industri Kapital hade uppnått om att grunda en nordisk koncern inom den kemiska industrin. Enligt förhandlingsresultatet skall en nordisk koncern bildas inom den kemiska industrin och i det

arrangemang som sammanhänger med detta ingår följande företag:

— Kemira Oyj (14,8 miljarder mark i omsättning år 2000)

— Dynea Oy (6,7 miljarder mark i omsättning år 2000) med produktsektorerna limharts, oljeproduktionskemikalier och ytbeläggningar

— Sydsvenska Kemi Ab (3,7 miljarder mark i omsättning år 2000) med produktsektorerna polyoler, formox och olika intermediater.

Strategiska motiveringar till företagsarrangemanget är starkare resurser och marknadsställningar, bättre förmåga att tåla konjunkturfuktuationer och koncentration på utvecklade produkter med snabb tillväxt, vilka kan lanseras snabbare än i dagens läge. Produktion, logistik och distribution kan i den nya koncernen optimeras bättre än i dagens läge. Den bästa teknologin och det bästa kunnandet i branschen står till förfogande.

Den nya koncernens kärnaffärsområde är kemisk industri, där bolaget inriktar sig på specialkemikalier. Andra affärsverksamheter är målarfärger och gödselmedel.

Den nya koncernen kan erbjuda ett synnerligen omfattande sortiment av specialkemikalieprodukter. Centrala produkter är pappers- och cellulosa kemikalier, vattenreningskemikalier, limharts och ytbeläggningsskemikalier. Den nya koncernen kommer att ha ett globalt produktions- och försäljningsnätverk.

Den nya koncernens årliga omsättning är i utgångsläget ca 25 miljarder mark (4,3 miljarder euro) och bolaget har verksamhet i 40 länder. Balansomslutningen uppgår till ca 30 miljarder mark (5 miljarder euro). Den nya koncernen är således tillräckligt stor för att vidareutveckla specialkemikalieaffärsverksamheten.

Den nya koncernen sysselsätter i begynnelsekedet ca 16 000 personer, av vilka ca 5 500 i Finland. I arrangemanget ingår inga effekter på den nuvarande arbetskraftens antal eller ställning. Bolagets hemort är Finland. Som verkställande direktör för bolaget föreslås Kemiras nuvarande verkställande direktör.

Övriga villkor för arrangemanget är till sina centrala delar följande:

— Finska staten överlåter sina aktier i Kemira till Dynea och får i stället 34,0 % av Dyneas aktier.

— Finska staten får dessutom 100 miljoner euro i penningvederlag.

— Priset på en aktie i Kemira i arrangemanget är 9,10 euro.

— Staten är en jämbördig ägare med Industri Kapital, och dess rättigheter fastställs i delägaravtalet.

— En offentlig köpoffert riktas till övriga aktieägare i Kemira till det ovan nämnda aktiepriset sedan konkurrensmyndigheterna har godkänt arrangemanget.

— Bolagets styrelse får sju medlemmar, av vilka två utnämns av finska staten och en av bolagets personal.

— Avsikten är att bolaget skall introduceras på Helsingfors fondbörs inom 2—5 år

— Bolaget delar inte ut dividend innan det har introducerats på börsen.

Ett villkor för att arrangemanget skall genomföras är att Dynea i sin ägo får över 90 % av Kemiras aktier.

2. Företagsarrangemanget ur statens synvinkel

I det företagsarrangemang som nu genomförs kommer finska staten med i den nya koncernen med en ägarandel på 34,0 %. Staten har således i det nya bolaget kvalificerad minoritet i enlighet med lagen om aktiebolag. Avsikten är dessutom att förstärka statens ställning genom delägaravtalet, där det bl.a. bestäms om de ärenden som förutsätter enhällighet bland delägarna för att beslut skall kunna fattas. Staten får en andel av bolagets styrelse som motsvarar ägarandelen, och i styrelsen kommer också att ingå en representant för personalen i enlighet med de linjer som drogs upp i statsrådets principbeslut av den 16 september 1999 om statens ägarpolitik. Statens ställning vid beslutsfattandet i det nya bolaget kommer att vara tillräckligt stark för att en balanserad utveckling av det nya bolaget skall kunna tryggas.

Priset på Kemiras aktie i arrangemanget är 9,10 euro, vilket är ca 30 % högre än Kemiras börskurs innan förhandlingsresultatet gavs offentlighet och över 50 % högre än

börskursen under de senaste 12 månaderna i genomsnitt.

Staten får i arrangemanget dessutom 100 miljoner euro i penningvederlag. Detta motsvarar statens dividendavkastning från Kemira under ca 5 år.

Staten blir delägare i det nya bolaget där utvecklingsutsikterna för affärsverksamheten och värdeutvecklingen bedöms vara goda. Värdet av det nya bolagets aktier har uppskattats kunna öka med tiotals procent under ett år, om de mål som anknyter till grundandet av företaget nås.

Av ovan nämnda skäl kan arrangemanget anses mycket motiverat ur statens synvinkel.

3. Riksdagens samtycke

Riksdagen har den 15 juni 2001 gett sitt samtycke till statsrådets åtgärder genom vilka statens ägarandel och andel av rösterna i Kemira Oyj kan sjunka under en tredjedel men inte under 15 %.

Det ovan beskrivna arrangemanget som gäller Kemira kan inte genomföras inom ra-

men för gällande fullmakt, vilket gör att en ny fullmakt behövs.

Senare behövs dessutom för de ägararrangemang som sker i det nya bolaget riksdagens samtycke i enlighet med 5 § lagen om utövande av statens delägarrätt i vissa aktiebolag som bedriver ekonomisk verksamhet (740/1991) till att statsrådet kan vidta åtgärder genom vilka statens ägarandel och andel av rösterna i det nya bolaget kan sjunka under en tredjedel men dock inte under 15 %.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det

att riksdagen skall besluta ge sitt samtycke till statsrådets åtgärder genom vilka staten helt kan avstå från sitt innehav i Kemira Oyj och att riksdagen skall besluta ge sitt samtycke till statsrådets åtgärder genom vilka statens direkta ägarandel och andel av rösterna i moderbolaget i den nya koncern som uppkommer som resultat av arrangemanget kan sjunka under en tredjedel men inte under 15 %.

Helsingfors den 28 september 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Handels- och industriminister *Sinikka Mönkäre*